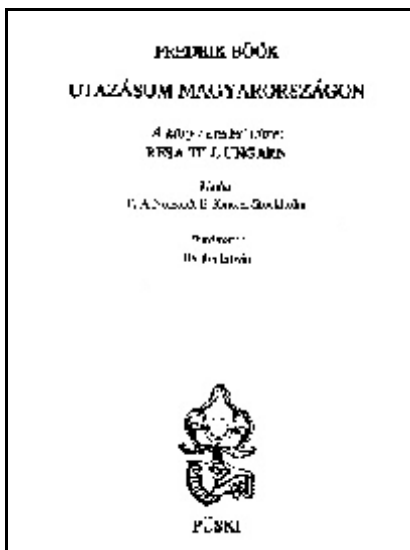

Az egyes szám első személy tágabb értelművé, a személyesség jelképevé, az én belső világa egyetemes létállapottá teljeseedik a gyűjtemény verseiben. Nem annyira új versbeszéd teremtésével, mint inkább a hagyományos kifejezési eszközök egyéni felhasználásával, változatos nyelvi fordulatokkal.

Azt is mondhatnám: meghitt bensőségesség és önfaggató töprengés, szorongás és szókimondás, egyéni és közösségi sors esélyei fonódnak egygyé Bartal Klári gyakran érzelmi feszültségektől fűtött, a tárgyiasságot és látomást ötvöző, nyelvi-leg cizellált költeményeiben. Úgy vélem, már ezért is esztétikai élményt kínálnak a verskedvelők számára.

Kozma Dezső

Fredrik Böök

Utazásom Magyarországon (Resa till Ungarn)

A fordító előszava

Ady írta egyik versében, hogy ki egyszer rúg a magyarba, az kedvet kap a rúgáshoz...

Színigazság valóban, hogy sokan rúgtak és ma is rúgnak belénk, még olyanok is, akik egyébként „magyar”-nak vallják magukat! Hogyne rúgnának akkor azok, akik idegenek és hosszú idő óta ellenünk uszítják őket sovíniszta politikusok és egyéb kalandorok!

Hála Istennek azonban vannak sokan, akik velünk nem rugdosódnak, hanem szeretnek minket magyarokat, és szeretettel, de tárgyilagosan értékelnek. Ilyen volt Fredrik Böök, svéd publicista, író, a Lundi Egyetem irodalomtörténeti tanszékének professzora is, aki a 20-as évek végén hosszabb látogatást tett Magyarországra és Trianon által elszakított területeinkre.

„Utazásom Magyarországon” című könyve, melynek magyar fordítását tartja kezében a tisztelt olvasó, oldalról oldalra azt fejezi ki, hogy a magyarság milyen nagyszerű tagja az európai népeknek, s hogy a trianoni kéjlakban hozott statáriális döntés mennyire megcsúfolta, meggyalázta ezt az Európáért annyit vértett és

szenvedett, igazságszerető, bátor népet.

Amikor először olvastam Böök könyvét, az volt a meggyőződésem, hogy már rég lefordították magyarra, hogy annyira igaz és annyira meggyőző minden szava, hogy a legjobb érveket szolgáltatta volna a 30-as évek magyar politikusainak, akik Trianon ellen tiltakoztak.

De nemcsak magyarra kellett volna lefordítani, hanem angolra, franciára. Bezzeg, ha valamely fiatalabb szomszédnépről írtak volna hasonló tanulmányt, minden bizonnyal még bantu-nyelvre is lefordították volna, hogy lássa a világ!

Böök nemcsak történelmünkkel, irodalmunkkal, zenénkkel és minden egyéb kulturális, szociális megnyilvánulásunkkal volt tisztában, de nagyszerűen látta és értette a húszas évek magyar politikáját is. Nagyra értékelte és csodálta azt a küzdelmet, amely a szétdarabolt és kifosztott országban folyt, hogy új hazát teremtsenek a magyarok számára.

Mélyen elítéli a nagy hatalmakat és az általuk dédelgetett új kis államok hazug politikusait, akik álmunkban sem merték elképzelni, hogy akkora területet szakítsanak ki országunkból, mint amekkorát Nyugat, a magyarok meghallgatása nélkül nekik ajándékozott.

A hazugságokra, a népességi, a földrajzi hamisításokra számos példát hoz fel, minden egyes elszakított területtel kapcsolatban. Néhol még humorba burkolt, kemény gúnnyal, sőt fényképekkel is leplezi le a sovinszta politikusok machinációit. Így például északi határaink meghúzásával kapcsolatban megemlíti, hogy elleneink milyen becstelenül átejtették a nagy hatalmak képviselőit, de főleg Amerika elnökét és híres stábját, amikor az Ipoly folyóról azt merték állítani, hogy hajózható, s ily módon alkalmas arra, hogy határvonalat képezzen a megcsönkítendő ország és az újonnan létrehozandó Csehszlovákia között. Hogy megvetésének még nagyobb nyomatékot adjon, fényképet is közöl erről a „határfolyóról”, amely nevetséges módon a benne húsörlő marháknak még a bokájáig sem ér. A képen látható munkásokról, akik sódert és iszapot talicskáznak megjegyzí, hogy „minden bizonnyal csehszlovákok lehetnek, akik a folyó medrét igyekeznek kimélyíteni, hogy méltóvá tegyék a békeszerződésben foglalt hajózhatóságához”. A marhákra vonatkozólag viszont esküvel meri állítani, hogy „nem magyar revizionisták zavarták be a patakba”, hanem csupán a meleg ellen menekültek oda.

Sajnos a hazugságok és a nagy hatalmak „hiszékenysége” és elégtelen földrajzi tudása azt eredményezte, hogy a hajózható pataktól északra, egy körülbelül negyven kilométeres sávban 400.000, egy tömbben lakó tiszta magyar etnikumot szakítottak le a nemzet testéről és kényszeríténék súlyos megpróbáltatásokkal mindmáig tartó kisebbségi sorsba.

Nemrégiben, még Meciar uralkodási ideje alatt, találóan jegyezte meg egy riporter, hogy „mit panaszkodik Meciar, hogy mennyi baja van a magyarokkal?”

Javasolta, hogy tolják Szlovákia határát 40 kilométerrel északabbra, s akkor mindjárt megszűnnek a magyar problémák...

Nagyon nagy kár, hogy a nagy hatalmak képviselői nem méltóztattak sétahajózázni az Ipolyon! Akkor Meciamak nem lett volna baja a felvidéki/szlovákiai magyarokkal. Talán még Meciár sem lett volna!

Az a nagyszerű egység, amelyet Ausztria-Magyarország képviselt gazdaságilag, kulturálisan, geológiaiilag, ökológiaiilag, a maga számos nemzetiségével, igen alkalmas lett volna a továbbélésre, mint egy közös Európa-mag. Csupán a Habsburg császári önkényuralmat és a népeket egymás ellen ugrató kamarillát kellett volna felszámolni, nem pedig esztelen, bosszúvágytól, kapzsiságtól hajtva feldarabolni. Szent István koronája a medence népeit egyesítette, összekovácsolta és évszázadokon át hűségesen védte minden külső ellenség ellen, Trianon viszont kiszolgáltatottá és védtelenné tette őket. Arra a kérdésre, hogy az Európai Unió tud-e segíteni abban, hogy ezt a hajdani egységet legalább eszmeileg feltámassza, majd az elkövetkezendő évek adhatnak választ.

Bartha István

Tar Károly
(Transsylvania)

Magyar dolgok
Közírások

„Kik követték el a magyar nemzetlopást? Neveket említhetnénk és vitatkozhatnánk apróságokon. De ne tegyük. És ne higgyünk a „nemzetlopás nem elévülő büntett” meghatározásra építők igazságszolgáltatásában.”
(Felelet a Trianonozásra)

Megjelent a szerző által alapított és szerkesztett könyvsorozatban a NIS Kiadónál, az Erdélyi Kiskönyvtár 22. és a Nis Electronics Graphi Center nyomdájának első könyveként Kolozsváron, 2002-ben.